

Septyni pasaulio stebuklai pagal Antipratą (400 metų BC)

- 1. Dzeuso statula Olimpjos mieste Graikijoje, kuri atrodė kaip gyva.**
- 2. Rodo kolosas – Helio statula Rodo saloje.**
- 3. Artemidės šventykla (Efasas, Turkijos teritorija, netoli dabartinio Selkiuko miesto, 50 km į pietus nuo Izmiro).**
- 4. Aleksandrijos švyturys (Egiptas).**
- 5. Mauzolos mauzoliejus (Borumo mieste (Halikarnasas senovėje), pietvakarinėje Turkijos dalyje, prie jūros).**
- 6. Egipto piramidės. Randasi prie Gizos miesto, senovės Merfis, šiandieninė dalis didžiojo Kairo, Egiptas.**
- 7. Kabantys Semiramidės sodai (buvo rytinėje Eufrato upės sąnašoje, apie 50 km nuo Bagdado, Irake, senovės Babilone).**

Pirmasis tokį sąrašą sudarė Antipatras, 400 metų prieš Kristų, savo kelionių aprašyme.

Keli sutrumpinimai, naudojami tekste:

BC – Before Christ (prieš Kristų, arba prieš mūsų amžių).

AD – Anno Domini – po Kristaus gimimo, arba mūsų amžiuje.

JM – jūrmylė, arba 1852 metrai.

1. Dzeuso statula Olimpijos mieste Graikijoje, kuri atrodo kaip gyva.

Pagaminta iš aukso ir dramblio kaulo apie 450-uosius metus prieš Kristų. Pagrindas buvo 6.5 m pločio ir 1 metro aukščio. Statula - 13 m aukščio (5 aukštų pastatas) su kumščio dydžio brangakmeniais vietoj akių. Ant medinio karkaso buvo suklijuotos dramblio kaulo ir aukso plokštės. Dzeuso statulą puošė kitos mitinės figūros: Apolonas, Artemis, Niobės vaikai. Puzanijus rašė: jo galvą puošė alyvų vainikas, dešinėje rankoje jis laikė Pergalės figūrą iš dramblio kaulo ir aukso, kairėje – skeptrą iš įvairių metalo rūšių, su erelio figūra viršuje. Drabužiai išpuošti gyvūnų ir lelijų raižiniais. Sostas dekoruotas auksu, brangiaisiais akmenimis, juodmedžiu ir dramblio kaulu. Didelių progų metu skulptūra būdavo dekoruojama karalių ir valdovų dovanomis. Garsiausia dovana buvo vilnonis apsiaustas, dekoruotas Asiriškais raštais. Buvo pagamintos kelios kopijos. Viena iš jų buvo originalaus dydžio Kaire. Iki mūsų dienų nei viena neišliko. Skulptūrą gamino skulptorius Fidijus, kuris labai mėgo auksą ir vogė jį, ne tik darydamas šią statulą. Todėl mirė jis nepagarboje vienišas kalėjime. Olimpijos mieste nuo 8 a.p.m.e. vyko olimpinės žaidynės, kurių metu visi nustodavo kariauti.

Antrame šimtmetyje prieš Kristų Romos imperatorius Kaligula norėjo perkelti statulą į Romą, tačiau pastoliai griuvo ir mėginimas buvo pamirštas. Vėliau turtingi graikai perkėlė statulą į Konstantinopolį. Penktame mūsų eros šimtmetyje Dzeuso šventykla nukentėjo nuo gaisro, o pati statula irgi žuvo gaisruose 462-ais metais. Šiais laikais iš šventyklos likę tik apgriuvę pamatai ir kolonos.

1. Rodo kolosas – Helio statula Rodo saloje.

33 metrai aukščio. Vidus buvo marmurinis ir akmeninis. Visa statule buvo dengta bronzos ir metalo. Buvo suręsti specialūs pastoliai tam, kad užbaigti viršutinę dalį. Kai statula nugriuvo, keli žmonės negalėjo apglėbti rankomis jos nykščio. Tačiau mokslininkai teigia, kad ji buvo ne iš bronzos, o tik nudažyta tokia spalva.

Teigiama, kad Helios (saulės dievas) laikė rankoje fakelą ir stovėjo apžergęs uosto vartus. Taip pat mokslininkai teigia, kad dėl didelio būringumo statula negalėjo būti apžergusi Mandrakio miesto uosto vartų, o, greičiausiai, stovėjo greta vartų ir buvo atsirėmusi ant puskolonės – trečio atramos taško, arba stovėjo sausumoje. Kalbos ir teigimai kyla dėl to, kad jokių liekanų nei krante, nei jūros dugne niekas neranda. To meto raštininkai teigia, kad statula stovėjo 56 metus nuo jos pastatymo iki sugriuvimo. Darbai truko 12 metų. Baigėsi statyba 282 BC. Statula griuvo 226 BC po stipraus žemės drebėjimo. Lūžimo vieta – silpniausia vieta – kelis. Egipto karalius Ptolomėjus III tuoj pat pasiūlė atstatyti statulą ir padengti visas išlaidas, tačiau pasikonsultavęs su orakulu, pasiūlymas buvo atmestas o atstatymas uždraustas. Netoli tūkstantmečio liekanos pragulėjo kaip griuvėsiai. 654 AD arabai įsiveržė į Rodo salą. Jie išrinko griuvėsius ir pardavė juos žydams į Siriją. Kalbama, kad šie likučiai buvo transportuojami ant 900-ų kupranugarių nugarų.

2. **Artemidės šventykla** (Efesas, Turkijos teritorija, netoli dabartinio Selkiuko miesto, 50 km į pietus nuo Izmiro), pastatyta medžioklės, derlingumo ir laukinės gamtos dievaitės Artemidės garbei.

Pastatyta apie 550 BC. Užsakyta Lydijos karaliaus Kroesuso ir suprojektuota graiko Čersifrono. Dekoruoja žymiausių tų laikų meistrų bronzinėmis statulomis. Buvo statoma užpelkėjusioje žemumoje, kad pelkė amortizuotų žemės drebėjimus, tačiau pati Artemidė perkėlė šventovę architekto sapne ant kalniuko greta. Statinys turėjo labai daug kolonų, ant kurių buvo uždėtas medinis stogas. Šventykla tarnavo kaip turgavietė ir religinių apeigų vieta. Ją lankė prekeiviai, karaliai, piligrimai, kurie atnašavo aukas Artemidei: auginsines statulėles, auskarus, apyrankes, vėrinius, meno dirbinius, kildinamus iš įvairių vietovių: nuo Persijos iki Indijos.

Šventyklą sudegino Herostratas iš pavydo, kad jis yra vidutinybė, kad ne jis pastatė, kad yra gabesnių už jį ir niekas jo nevertina. Tuo būdu jis norėjo įsiamžinti. Jis užlipo ant stogo ir jį padegė. Tai įvyko 21 birželio naktį 356 BC. Tą pačią naktį gimė Aleksandras didysis. Plutarchas rašė, kad “dievai buvo per daug susirūpinę Aleksandro gimimu, kad pastebėtų šventyklos žūtį”. Aleksandras Didysis, užkariavęs Vidurinę Aziją, padėjo atstatyti šventyklą. 262 AD Šventovė vėl buvo sugriauta gotų. Vėl atstatyta. 401 Ad metais Šv. Jonas Hryzostomas apiplėšė šventyklą. Efesas buvo apleistas.

Šventyklos pagrindas buvo stačiakampio formos 80 ant 130m. Pastatyta iš marmuro. Kolonų aukštis – apie 20 m. Viso 127 kolonos. Pilarai paausuoti, statulos – sidabrinės. Keturios didelės bronzinės Amazonių statulos. Dekoruoja piešiniais.

3. Aleksandrijos švyturys

120 metrų aukščio, pastatytas ant dambos, saugojusios Aleksandrijos miesto lagūną nuo jūros bangavimo. Tai buvo aukščiausias to meto statinys. Viršuje buvo veidrodis, kuris atspindėdavo šviesą (dieną – saulės, naktį – ugnies) ir būdavo matomas apie 50 km (35 JM). Buvo spausdinamas net ant Romėnų monetų, kaip laikmečio stebuklas.

Arabams užėmus Egiptą sostinė buvo perkelta į Kairą. Švyturiu nustojo naudotis ir vėliau kažkas netyčia sudaužė veidrodį, kuris nebuvo atstatytas. Žemės drebėjimo metu 956 AD švyturys nestipriai nukentėjo. 1303 ir 1323 metų žemės drebėjimai galutinai sugriovė švyturį ir jis nugriuvo į vandenį. 1480 metais Egipto mameliukas Sultanas nusprendė įtvirtinti Aleksandrijos prieigas. Švyturio vietoje buvo pastatytas viduramžiškas fortas, panaudojant švyturio akmenis ir marmurą.

Neužilgo po Aleksandro Didžiojo mirties jo vienas iš vadų Ptolomėjus Soteris įsikūrė Egipte ir įkūrė savo sostinę Aleksandrijoje. Priešais miestą jūroje buvo sala Faros, sujungta su žemynu pylimu. Tokiu būdu miesto lagūna tapo uždara iš vienos pusės. Krantų linijos apie Aleksandriją yra žemos, todėl buvo realus pavojus laivams įplaukti į miestą. Reikėjo švyturio. Švyturys suprojektuotas 290 BC, bet realizuotas Ptolomėjaus Soterio sūnaus Ptolomėjaus Filadelfijaus. Architektas – Sostratas, Euklido amžininkas.

Švyturys buvo pastatytas iš akmens ir apklotas baltu marmuru. Švyturio veidrodis buvo naudojamas ne tik atspindėti šviesą, bet ir apšviesti priešininkų laivams ir net jiems padėti dar nepasiekus uosto. 116 metais arabų keliautojas Abu-Hagag Al-Andaluzi aplankė švyturį ir detalčiai jį aprašė. Tai buvo trijų pakopų statinys. Žemiausias dalis turėjo kvadratinį pagrindą ir buvo 55.9 m aukščio. Vidurinė dalis buvo aštuonbriaunio formos, kurio kraštinė buvo 18.3 m, ir 27.45 m aukščio. Trečia, apvali dalis, buvo 7.30 m aukščio. Suminis pastato aukštis, įskaitant pagrindo aukštį, buvo 117 metrų, arba lygus 40-ies aukštų moderniam pastatui. Viduryje buvo cilindrinė ertmė, kuria buvo pakeliamas kuras laužui. Švyturio viršūnę puošė Poseidono statula.

Daugelyje kalbų Faros salos pavadinimas, kurioje buvo Aleksandrijos švyturys, tapo bendrinium Švyturio pavadinimu (Prancūzų, Italų, Ispanų).

4. Mauzolos mauzoliejus.

Mauzolos mauzoliejus randasi Borumo mieste (Halikarnasas senovėje), pietvakarinėje Turkijos dalyje, prie jūros.

Mauzola – vietinis vidurinės Azijos turtuolis, karaliukas. Jis buvo Persų Satrapas – valdytojas, valdęs 377-353 BC. Persams užkariavus Mesopotamiją, šiaurės Indiją, Siriją, Egiptą ir vidurio Aziją daugelyje vietų buvo paskirti tokie valdytojai. Mauzola nėra išžymus niekuo, išskyrus savo kapo konstrukcija. Tačiau jo vardas tapo įamžintas, pradėjus naudoti žodį “mauzoliejus”, kaip bendrinį tokios paskirties statiniams. Projektą sugalvojo jo žmona ir sesuo Artemizija. Statyba buvo pradėta dar Mauzolai esant gyvam. Mauzoliejus baigtas 350 BC, arba po trijų metų po Mauzolos mirties, ir po vienerių metų po Artemizijos mirties.

Mauzoliejus stovėjo 16 šimtmečių gerame stovyje, kol žemės drebėjimo metu nenukentėjo jo stogas ir kolonada. 15-to šimtmečio pradžioje Maltos karalius Šv. Jonas užkariavo šias žemes ir 1494 m pradėjo statyti kryžiuočių pilį, naudodamas mauzoliejaus akmenis. Iki 1522 metų beveik visas mauzoliejus buvo išrinktas.

Šiandien Bodrume pilis vis dar stovi. Poliruoti mauzoliejaus akmenys ir marmuras matosi įmūryti sienose. Iš mauzoliejaus liko tik fundamento likučiai. Kelios statulos ir frizai su Graikų ir Amazonių kovomis randasi Britų Muziejuje Londone.

Statyns buvo stačiakampio formos 40 ant 30 m. Virš fundamento buvo pakyla, papuošta statulomis. Mauzoliejaus aukštis – 45 m: 20 m laiptuota pakyla, 12 m kolonada, 7 m piramidė ir 6 m arkliais kinkytas vežimas viršuje.

Mauzoliejus buvo išpūdingas dėl didelio kiekio natūralaus dydžio statulų, vaizduojančių žmones, liūtus, arklius ir kitokius gyvūnus. Šis statyns išžymus ir tuo, kad nebuvo dedikuotas Graikijos seniesiems dievams.

6. Egipto piramidės.

Heopso piramidė. Randasi prie Gizos miesto, senovės Merfis, šiandieninė dalis didžiojo Kairo, Egiptas. Pastatyta apie 2560 BC. Statyta, kaip Egipto faraono Kufu iš ketvirtos dinastijos, kapas. Statyba truko 20 metų. Pradžioje buvo paruošta vieta ir sutempti akmenys. Piramidės paviršius buvo padengtas išlyginamuoju sluoksniu, kuris per amžius nubyrėjo. Napoleonas, užgrobęs Egiptą 1798 metais pasakė: “Kareiviai, nuo šių piramidžių viršūnės 40 amžių žvelgia į mus”.

Piramidė buvo 145.7 m aukščio. Per daugelį metų ji sumažėjo 10 m. Piramidės nuožulna yra 51 laipsnis ir 51 minutė. Piramidės kraštai orientuoti į pasaulio šalis. Piramidės pagrindas kvadratinis. Kiekviena kraštinė yra lygi 229 m. Paklaida tarp kraštinių ilgių yra tik 0.1%. Viso panaudota apie 2 mln. akmeninių blokų, kurių kiekvienas sveria apie 2 tonas. Sarkofagas pagamintas iš raudono granito, kaip ir kapavietės vidinės sienos. Įėjimą į kapavietę saugojo didžiulis akmuo, kurio plotis 3 m, aukštis 2.4 m, storis 1.3m. Sarkofago matmenys yra 1 cm mažesni, nei įėjimo į kapavietę matmenys. Sarkofago vieta irgi orientuota pagal pasaulio šalis.

7. Kabantys Semiramidės sodai.

Semiramidės kabantys sodai buvo rytinėje Eufrato upės sąnašoje, apie 50 km nuo Bagdado, Irake (senovės Babilone).

Nėra tikrų įrodymų, kad šie sodai egzistavo. Tai gali būti tik graikų poetų ir istorikų sukurtas mitas. Yra nuomonė, kad tai tik išvargusio kelionėje Antipatro haliucinacija, žmonijos svajonė. Tačiau egzistuoja freska su atvaizduota dirbtine drėkinimo sistema, mūrais ir medžiais. Gali būti, kad tokie sodai buvo ant Babilono mūro sienų. Babilono gynybinė siena buvo 18-os km ilgio ir 20 m aukščio. Kai kur sienos buvo iki 1 m storio, taigi, galimas daiktas, kad jos buvo statomos dideliame svoriui išlaikyti. Babilonas buvo pastatytas iš molio, kurio čia buvo apstu, plytų. Tačiau greit pats sugriuvo, nes medžiaga buvo nepatvari. Taip pat, kaip ir Babilono bokštas, kuris, lankantis Antipatru, jau buvo sugriuvęs.

Dauguma informacijos apie kabančius sodus yra iš graikų istorikų: Beroso, Fiodo, tačiau Babilono raštai nutyli šį faktą. Nebuchadnezero laikų lentelės neturi nei vienos užuominos apie kabančius sodus. Taip pat ir istorikai, kurie rašė apie kabančius sodus, niekada jų nematė. Aleksandro kariai matė Babiloną ir jie papasakojo grįžę apie grožybes, kokias ten matė. Tik 20-am amžiuje atsirado šioje tokie kabančių sodų archeologiniai įrodymai. Eufrato seklumose rastos masyvios sienos, iki 24 m storio, kurios ir galėjo laikyti terasas.

Babilono miestas suklestėjo valdant karaliui Hamurabiui (1792-1750 BC). Kabančius sodus užsakė pastatyti karalius Nebuchadnezeras II (604-562 BC). Kalbama, kad jie buvo pastatyti įsiteikiant karaliaus žmonai, arba įsiteikiant tam, kas “gimė vidurinėj Azijoje, ir turėjo aistrą kalnuotai aplinkai”. Kabančių sodų terasos buvo iškeltos ant kolonų ir storų sienų į viršų, kur augo įvairių rūšių medžiai ir tekėjo vanduo, keliamas mechanizmu, drėkindamas visą šį kabantį sodą.